

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra

Pērses iela 2, Rīga, LV-1442, tālr. 67039400, fakss 67039401, e-pasts pasts@liaa.gov.lv, www.liaa.gov.lv, www.exim.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā Nr. 1.1-15.5/2022/1019

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai
sprk.@sprk.gov.lv

Kopija: Edijam Šaicānam
Ekonomikas ministra valsts sekretāra
vietniekam enerģētikas jautājumos
pasts@em.gov.lv

Priekšlikumi un komentāri pie 2022.gada 31.oktobra konsultāciju dokumenta

2022.gada 31.oktobrī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (**SPRK**) savā tīmekļa vietnē ir izsludinājusi konsultāciju dokumentu par grozījumiem sistēmas pieslēguma noteikumos elektroenerģijas ražotājiem (**Konsultāciju dokuments**), kam pielikumā pievienots grozījumu projekts (**Grozījumi**).

Atbilstoši Ministru kabineta 2022.gada 13.septembra lēmumam, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrai (**LIAA**) ir dots uzdevums attīstīt Latvijas un Igaunijas vienlaicīgi īstenotu atkrastes vēja turbīnu projektu. Latvijas pusē tas atradīsies Latvijas rietumu piekrastē, licences laukumā E-4 aptuveni 20 km attālumā no krasta (**ELWIND**). Tā paredzamā uzstādītā elektroenerģijas ražošanas jauda ir aptuveni 500 MW.

Minētā uzdevuma ietvaros LIAA ir pienākums sagatavot licences laukumu izsoles rīkošanai, lai piesaistītu privāto investoru. Proti, sadarbojoties ar AS "Augstsprieguma tīkls" (**AST**), pirms izsoles izsludināšanas ir jāizbūvē infrastruktūra uz sauszemes un jūrā, lai izveidotu ELWIND vēja turbīnu parka pieslēgumu uz sauszemes Latvijā un savienotu to ar atkrastes jūras vēja parku Igaunijā. Līdztekus LIAA ir jāīsteno ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, kas vienlaikus attiektos gan uz infrastruktūras izbūvi, gan arī uz ELWIND vēja turbīnu parka izbūvi un darbību. Turklāt, ELWIND projektam vēl pirms izsoles rīkošanas ir iecerēts noteikt nacionālo interešu objekta statusu.

Iepazinusies ar Konsultāciju dokumentu un Grozījumiem, LIAA izsaka šādus komentārus un priekšlikumus:

- 1) īstenojot ELWIND projekta sagatavošanas darbus līdz izsolei un rīkojot izsoli, LIAA nepiemīt elektroenerģijas ražotāja statuss. Tai arī nav paredzēts šādu statusu iegūt nākotnē.

- 2) izsole rīkojama, pirms tās izsludināšanas novēršot vai ievērojami mazinot riskus, ko izsoles uzvarētājam vajadzētu pārvaldīt atkrastes vēja parka projektēšanas, izbūves un/vai operēšanas laikā. Tostarp, LIAA būtu jārezervē sistēmas jauda ELWIND projekta vajadzībām. ELWIND projekta sagatavošanas darbs ir tikko uzsākts, tādēļ LIAA vēl nav galīgas atbildes, vai ELWIND projektam nepieciešamā jauda ir jārezervē pieslēguma punktā uz sauszemes vai jūrā. Jebkurā gadījumā, ELWIND atkrastes vēja parka pieslēgumu tehniski paredzēts veidot tādējādi, ka elektroenerģija var tikt nodota tīklā gan Latvijā, gan Igaunijā, ja rastos tāda nepieciešamība.
- 3) LIAA rīcībā nav ziņu, ka līdz izsoles uzvarētāja noteikšanai būtu paredzēts piešķirt valsts budžeta līdzekļus, lai LIAA varētu apmaksāt sistēmas jaudas rezervācijas maksu (*maksimāli* $500\text{ MW} \times 50'000\text{ EUR/MW} = 25'000'000\text{ EUR}$). Tāpat LIAA rīcībā nav ziņu, ka no valsts budžeta tai tiks piešķirti līdzekļi bankas garantijas apmaksai par šādu maksimāli iespējamo summu. Tādēļ, lai padarītu ELWIND projektu pēc iespējas pievilcīgāku un reālistiskāku izsoles vajadzībām, LIAA ar šo izsaka priekšlikumu rast iespēju Konsultāciju dokumentā un Grozījumos paredzēt sistēmas jaudas rezervācijas maksas maksimālo ierobežojumu ne vairāk kā 5'000'000 EUR apmērā visiem projektiem, kuru uzstādītā ražošanas jauda ir vienāda ar vai pārsniedz 100 MW.
- 4) Jau sākotnēji strukturējot ELWIND projektu, LIAA ir jāgūst pārliecība, ka sistēmas jaudas rezervācijas maksu LIAA būs iespējams atgūt vai atpelnīt no izsoles uzvarētāja izsoles cenas ietvaros un no Eiropas Savienības fondu līdzekļiem, ja tādi tiks piešķirti pieslēguma un/vai starpsavienojuma izbūvei ELWIND projekta vajadzībām.
- 5) Pirms izsoles izsludināšanas, kā arī tās gaitā LIAA kā projekta attīstītājs būs rezervējusi sistēmas jaudu ELWIND vajadzībām. Savukārt līdz ar izsoles noslēgšanos par ELWIND projekta attīstītāju kļūs izsoles uzvarētājs. Konsultāciju dokumenta un Grozījumu kontekstā LIAA ir savlaicīgi jāgūst pietiekama, no normatīvā regulējuma izrietoša pārliecība, ka LIAA apmaksāta sistēmas jaudas rezervācijas maksa tiks atzīta par tādu, kas pēc būtības tikusi apmaksāta, lai tieši izsoles uzvarētājs kā elektroenerģijas ražotājs varētu projektēt, izbūvēt un operēt atkrastes vēja parku. Proti, LIAA aizstāšana ar izsoles uzvarētāju tehnisko prasību izdošanā un izpildē nedrīkstētu radīt juridiskus šķēršļus izsoles uzvarētājam attīstīt atkrastes vēja parku, izmantojot sistēmas jaudas rezervāciju, ko vēl pirms izsoles ir apmaksājusi LIAA.
- 6) Savukārt gadījumā, ja infrastruktūra ELWIND projekta vajadzībām tiktu izbūvēta tikai īsi pirms vai daļēji pārklājoši ar atkrastes vēja parka izbūvi pēc izsoles noslēguma, LIAA būtu jāsauglabā tiesības saņemt atpakaļ no AST to sistēmas jaudas rezervācijas maksas daļu (*ja tāda veidotos*), kas nebūtu izlietota infrastruktūras izbūves vajadzībām, tādēļ, ka, piemēram, izsoles rezultātā infrastruktūras izmaksas segtu izsoles uzvarētājs vai būtu iestājušies kādi citi priekšnoteikumi tam, kādēļ AST nebūtu bijis pamata pilnībā vai daļēji izmantot LIAA samaksāto sistēmas jaudas rezervācijas maksu ELWIND projekta vajadzībām. Proti, LIAA aizstāšanai ar izsoles uzvarētāju nevajadzētu radīt juridiskus šķēršļus LIAA saņemt atpakaļ neizlietoto sistēmas jaudas rezervācijas maksu vai tās daļu.
- 7) Līdzīgi ir rodams risinājums gadījumam, ja ELWIND projekta izsoles rezultātā atlasītais uzvarētājs pēc līgumu parakstīšanas atteiktos no tiesībām īstenot ELWIND projektu, līgums tiktu priekšlaicīgi laužts vai arī izsoles uzvarētājs līgumos noteiktā laika periodā neizbūvētu atkrastes vēja parku. Šādā situācijā LIAA (*citiem vārdiem, valstij*) būtu jāsaņem atpakaļ

tiesības uz sistēmas pieslēguma jaudas rezervāciju. Šāda pieeja cita starpā palīdzētu mazināt bažas par izsoles dalībnieku faktiskajiem nolūkiem, piedaloties izsolē.

Neatkarīgi no Konsultāciju dokumentā un Grozījumos minētā, LIAA lūdz SPRK sniegt skaidrojumu un nepieciešamo atbalstu, lai LIAA savlaicīgi gūtu pārlicību, ka atbilstoši piemērojamam normatīvajam regulējumam LIAA var paļauties, ka tehniskās prasības un noteikumi, kas ELWIND projekta sagatavošanas fāzes laikā varētu tikt izsniegti LIAA, saglabās juridisku spēku arī pēc tam, kad izsoles rezultātā būs noteikts izsoles uzvarētājs, kurš uz šādu tehnisko noteikumu un prasību pamata projektēs, izbūvēs un operēs atkrastes vēja parku. Šajā rindkopā minētās LIAA bažas ir balstītas līdz šim plaši izplatītajā praksē automātiski uzskatīt tehniskās prasības par spēku zaudējušām tajā gadījumā, ja notiek izmaiņas juridiskajā personā, kura attīsta konkrētu elektroenerģijas ražošanas projektu.

Ar cieņu

direktors

K. Rožkalns

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS ELEKTRONISKI AR DROŠU
ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Uldis Garančs
uldis.garancs@liaa.gov.lv